

dnia 27 marca 2025 r.

Szanowna Pani

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Ministro,

chciała zwrócić uwagę na problem strażników Straży Gminnych i Miejskich, których praca nie znalazła się w wykazie „prac o szczególnym charakterze” stanowiącym załącznik nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 1669). Skutkiem tego zaniechania legislacyjnego jest obecna sytuacja, w której strażnicy Straży Gminnych i Miejskich są pozbawieni możliwości przejścia na świadczenie przedemerytalne (emerytura pomostowa) pomimo, że praca strażnika gminnego spełnia definicję z art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. W szczególności jest to praca wymagająca szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, której możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się.

Praca strażnika gminnego (miejskiego) nie ma i nigdy nie miała nic wspólnego z wykreowanym w powszechnej świadomości przekonaniem, że sprowadza się ona jedynie do „wlepiania mandatów babciom handlującym czosnkiem”! Praca strażników gminnych i miejskich zawsze była ważnym elementem bezpieczeństwa publicznego. Świadczy o tym chociażby fakt, że Straże Gminne i Miejskie są formacjami umundurowanymi, wyposażonymi w broń palną i uprawnionymi do stosowania środków przymusu bezpośredniego. Podkreślić również należy, że strażnikiem gminnym (miejskim) nie może zostać „każdy”. Kandydat do służby w tej formacji musi wykazywać się odpowiednią sprawnością fizyczną i psychiczną, która to sprawność podlega okresowym kontrolom i badaniom lekarskim i psychologicznym. O odpowiedzialności jaka wiąże się z wykonywaniem pracy strażnika Straży Gminnej i Miejskiej świadczy również fakt, że zgodnie z obecnie obowiązującym brzmieniem art. 24 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1763 ze zm.) do służby w Strażach Gminnych i Miejskich dopuszcza się jedynie osoby, które ukończyły 21 lat. Dla porównania policjantem może zostać już osiemnastolatek.

Możliwość odpowiedzialnego - a więc niezagrażającego bezpieczeństwu publicznemu w tym życiu i zdrowiu innych osób – wykonywania zadań przez strażników Straży Gminnych i Miejskich zmniejsza się wraz z wiekiem. Proces starzenia ma bowiem niewątpliwie wpływ na sprawność psychofizyczną niezbędną do wykonywania czynności polegających m.in. na: ujmowaniu osób stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego i mienia, oraz doprowadzaniu tych osób do najbliższej jednostki policji; czuwaniem nad porządkiem i kontrolą ruchu drogowego; ochroną obiektów komunalnych i użyteczności publicznej czy konwojowaniem wartościowego mienia. Pomimo to ustawodawca nie zapewnił strażnikom Straży Miejskich i Gminnych należytej ochrony emerytalnej, pozostawiając tę

formację zarówno poza systemem emerytur mundurowych, jak i emerytur pomostowych. W obowiązującym stanie prawnym strażnicy Straży Gminnych i Miejskich są objęci powszechnym systemem emerytalnym. Oznacza to, że uprawnienia emerytalne nabywają na zasadach ogólnych, właściwych dla wszelkich grup zawodowych. Taka sytuacja to ewidentny, wręcz książkowy przykład tzw. pominięcia ustawodawczego. Naprawienie tego błędu leży przede wszystkim w interesie publicznym. Pozwoli bowiem odsunąć od wykonywania czynności obarczonych szczególnym ryzykiem funkcjonariuszy, którzy ze względu na wiek i zmniejszoną sprawność psychofizyczną może już nie być zdolny do ich realizacji w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, a funkcjonariuszom tym zagwarantuje nabycie przejściowych świadczeń przed nabyciem pełnych praw emerytalnych.

Na problem pominięcia pracy strażników Straży Gminnych i Miejskich w wykazie prac o szczególnym charakterze umożliwiającym skorzystanie z emerytur pomostowych funkcjonariusze tych formacji zwracają uwagę od lat. Problem ten jest również przedmiotem dyskusji Grupy Roboczej ds. Straży Gminnych i Miejskich działającym w ramach Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Za objęciem strażników Straży Gminnych i Miejskich systemem emerytur pomostowych, ze względu na szczególny charakter ich pracy, opowiada się Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jednak uzupełnienie wykazu prac w szczególnym charakterze (załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych) o pracę strażników Straży Gminnych i Miejskich nie jest możliwe bez pozytywnej decyzji Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Dlatego też apelujemy do Pani Minister o pilne zajęcie się tą ważną dla bezpieczeństwa naszych mieszkańców kwestią.

Z poważaniem